

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۰۷۶۱

چاپ اول

ISIRI

10761

1st. edition

شیر و فرآورده‌های آن - تعیین باقیمانده مواد

ضد میکروبی - روش انتشار در ژل

**Milk and milk products - Determination
of antimicrobial residues - Tube
diffusion method**

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
تهران - خیابان ولیعصر، ضلع جنوبی میدان ونک، پلاک ۱۲۹۴، صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹
تلفن: ۵-۸۸۸۷۹۴۶۱
دورنگار: ۸۸۸۸۷۰۸۰ و ۸۸۸۸۷۱۰۳
کرج - شهر صنعتی، صندوق پستی ۱۶۳-۳۱۵۸۵
تلفن: ۸-۲۸۰۶۰۳۱ (۰۲۶۱)
دورنگار: ۲۸۰۸۱۱۴ (۰۲۶۱)
پیام نگار: standard@isiri.org.ir
وب گاه: www.isiri.org
بخش فروش، تلفن: ۲۸۱۸۹۸۹ (۰۲۶۱)، دورنگار: ۲۸۱۸۷۸۷ (۰۲۶۱)
بها: ۲۲۵۰ ریال

Institute of Standards and Industrial Research of IRAN
Central Office: No.1294 Valiaser Ave. Vanak corner, Tehran, Iran
P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran
Tel: +98 (21) 88879461-5
Fax: +98 (21) 88887080, 88887103
Headquarters: Standard Square, Karaj, Iran
P.O. Box: 31585-163
Tel: +98 (261) 2806031-8
Fax: +98 (261) 2808114
Email: standard@isiri.org.ir
Website: www.isiri.org
Sales Dep.: Tel: +98(261) 2818989, Fax.: +98(261) 2818787
Price 2250 Rls.

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« شیر و فرآورده‌های آن - تعیین باقیمانده مواد ضد میکروبی - روش انتشار در ژل »

رئیس: رحیمی فرد ، ناهید
(دکترای میکروبیولوژی)
سمت و/ یا نمایندگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- اداره کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو

دبیر: حیدرپور، مژگان
(فوق لیسانس میکروبیولوژی)
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

اعضاء:(به ترتیب حروف الفبا) ابراهیمی، غلامحسن
(لیسانس صنایع غذایی)
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

احمدی، رامتین
(لیسانس علوم آزمایشگاهی)
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تبرایی، بهمن
(دکترای میکروبیولوژی)
دانشگاه آزاد اسلامی کرج

سعادت، شهلا
(لیسانس تغذیه)
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- اداره کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو

دبیریان، شهریار
(دکترای دامپزشکی)
سازمان صنایع شیر ایران

لک، غلامرضا
(دکترای دامپزشکی)
سازمان دامپزشکی کل کشور

مختاری، فهیم دخت
(فوق لیسانس ایمنولوژی)
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - اداره
کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مهدی زاده، مهرانگیز
(فوق لیسانس میکروبیولوژی)

مهرپور، رامش
(لیسانس صنایع)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ج	آشنایی با مؤسسه استاندارد
د	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیش گفتار
ز	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مرجع الزامی
۱	۳ اصطلاحات و تعاریف
۲	۴ اصول آزمون
۲	۵ ارگانیزم آزمون، محیط های کشت، محلول های استاندارد و نمونه های کنترل
۹	۶ تجهیزات و لوازم شیشه ای
۱۰	۷ نمونه برداری
۱۰	۸ آماده سازی نمونه مورد آزمون
۱۰	۹ روش اجرای آزمون
۱۲	۱۰ تائید
۱۳	۱۱ بیان نتایج
۱۳	۱۲ دقت
۱۳	۱۳ گزارش آزمون
۱۴	۱۴ پیوست الف (اطلاعاتی) جداول حد تشخیص برخی از آنتی بیوتیک ها
۱۶	۱۵ پیوست ب (اطلاعاتی) تهیه سوسپانسیون مورد آزمون

پیش گفتار

استاندارد « شیر و فرآورده‌های آن - تعیین باقیمانده مواد ضد میکروبی - روش انتشار در ژل » که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تهیه و تدوین شده و. صد و پنجاه و دومین اجلاس کمیته ملی استاندارد میکروبیولوژی و بیولوژی مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۴ مورد تصویب قرار گرفته است ، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ ، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود .

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت . بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO/TS26844 IDF/RM215:2006 Milk and milk products — Determination of antimicrobial residues — Tube diffusion test

شیر و فرآورده‌های آن - تعیین باقیمانده مواد ضد میکروبی - روش انتشار در ژل

۱ هدف

هدف از تدوین این استاندارد تعیین روش های فنی، برای یک آزمون مهار کننده میکروبیولوژی برای تشخیص انواع گسترده‌ای از مواد ضد میکروبی در شیر و فرآورده‌های آن می‌باشد. این استاندارد برای شیر خام، شیر حرارت دیده و شیر خشک باز ساخته^۱ در آب کاربرد دارد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می‌شود. در صورتی که به مدارکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۳۲۵ - میکروبیولوژی - آئین کاربرد روش‌های عمومی آزمایش‌های میکروبیولوژی

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۷۴۷ - میکروبیولوژی - آئین کار در آزمایشگاه میکروبیولوژی

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۲۶ - شیر و فرآورده‌های آن - نمونه برداری

2-4 ISO 13969 IDF 183, Milk and milk products — Guidelines for a standardized description of microbial inhibitor tests

2-5 ISO 18330 IDF 188, Milk and milk products — Guidelines for a standardized description of immunoassays or receptor assays for the detection of antimicrobial residues

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات با تعاریف زیر به کار می‌روند:

۱-۳

مواد ضد میکروبی^۲

موادی که در روش مشخص شده در این استاندارد اثر مهار کنندگی نشان می‌دهند.

---

1 - Reconstituted dried milk

2 - Antimicrobial substances

۲-۳

حدود تشخیص^۱

سطح غلظتی که در آن، درصد معینی از نمونه‌های مثبت تشخیص داده می‌شوند، برای مثال ۹۵ درصد.

۳-۳

شیر منفی^۲

شیری که فاقد هر گونه مواد مهارکننده میکروارگانیسم‌ها است.

۴ اصول آزمون

یک نمونه شیر به دو لوله آزمایش حاوی محیط کشت آگاردار شامل ژئوباسیلوس استئاروترموفیلوس^۳ ATCC10149 (معادل سویه C953 NIZO) اضافه می‌شود. لوله‌های آزمایش در pH، مواد مکمل افزوده شده و آنتی‌بیوتیک‌هایی که اثر تقویت کننده^۴ دارند، با همدیگر متفاوت هستند. بعد از گرمخانه‌گذاری در شرایط طبیعی رشد ارگانیسم، رنگ شناساگر pH آگار از ارغوانی به زرد تغییر می‌کند.

وقتی موادی که مهارکننده رشد میکروارگانیسم‌ها هستند در شیر وجود داشته باشد رنگ شناساگر pH به رنگ ارغوانی باقی می‌ماند.

لوله آزمایش الف (pH=7، کلرامفنیکل) به باقیمانده تتراسایکلین حساسیت نشان می‌دهد و لوله آزمایش ب (pH=8، تری‌متوپریم) به باقیمانده بتالاکتام‌ها، ماکرولیدها، آمینوگلیکوزیدها، سولفونامیدها و تری‌متوپریم حساسیت نشان می‌دهد.

۵ ارگانیسم آزمون، محیط‌های کشت، محلول‌های استاندارد و نمونه‌های کنترل

فقط از واکنشگرهای‌های که دارای درجه خلوص شناخته شده باشد استفاده کنید، مگر در مواردی که مشخص شده است. از آب مقطر یا آب فاقد یون یا آبی با خلوص مشابه استفاده کنید.

۱-۵ ارگانیسم آزمون

سوسپانسیون ژئوباسیلوس استئاروترموفیلوس ATCC10149 (معادل سویه NIZO C953) که شمارش میکروب‌های زنده آن معادل ۵ میلیون واحد تشکیل دهنده کلنی (CFU) در هر میلی‌لیتر است (به پیوست ب مراجعه شود) استفاده کنید.

1-Limits of detection

2 - Negative milk

3 -Geobacillus stearothermophilus

4 - Synergistic

کیفیت هر بیچ جدید از سوسپانسیون ارگانیسیم آزمون را با تعیین حساسیت به محلول‌های استاندارد مشخص شده در جدول یک بررسی کنید.

جدول یک - محلول‌های استاندارد برای تعیین حساسیت سوسپانسیون ارگانیسیم آزمون

مقدار میکروگرم بر کیلوگرم شیر	محلول استاندارد
۲	بنزیل پنی‌سیلین (پنی‌سیلین G)
۱۵۰	سولفادیازین
۳۰	نئومایسین
۱۰	اریترومایسین
۱۰۰	اکسی تتراسایکلین

بررسی را با محلول‌های استاندارد و نمونه شیر کنترل بر اساس روش ارائه شده در بند ۹ انجام دهید. حساسیت سوسپانسیون ارگانیسیم آزمون به بنزیل پنی‌سیلین (پنی‌سیلین G) و اکسی تتراسایکلین را با لوله الف (بند ب ۵-۲-۵) و حساسیت ارگانیسیم به سولفادیازین، نئومایسین و اریترومایسین را با لوله ب (بند ب ۵-۲-۶) تعیین کنید، باید در تمام لوله‌های آزمون نتیجه مثبت به دست آید.

۲-۵ محیط‌های کشت

به منظور بهبود تجدید پذیری در روش‌های آزمون توصیه می‌شود که از مواد تشکیل دهنده بدون آب یا محیط‌های کشت بدون آب استفاده کنید. برای تهیه محیط‌های کشت دستورالعمل سازنده آن مورد توجه قرار گیرد.

۱-۲-۵ محیط کشت پایه

۱-۱-۲-۵ ترکیبات

۵/۰ گرم	تریپتون کازئین
۲/۵ گرم	عصاره مخمر
۱/۰ گرم	گلوکز بدون آب
۱۰ تا ۱۵ گرم	آگار
۱۰۰۰ میلی لیتر	آب مقطر

یادآوری - محیط کشت دهیدراته آماده با نام پلیت کانت آگار^۱ در دسترس است.

۲-۱-۲-۵ طرز تهیه

ترکیبات را به وسیله حرارت دادن در آب حل کنید، pH را به گونه‌ای تنظیم کنید که پس از سترون کردن برابر با $7/0 \pm 0/2$ باشد، محیط کشت را در $1^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ به مدت زمان ۱۵ دقیقه اتوکلاو کنید.

این محیط کشت پایه را می‌توان حداکثر به مدت ۳ ماه در تاریکی و دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۲-۲-۵ محلول برموزول ارغوانی

۱-۲-۲-۵ ترکیبات

۲۵۰ میلی گرم	برموزول ارغوانی
۵ میلی لیتر	اتانول ۹۶٪
۱۰۰ میلی لیتر	آب مقطر

۲-۲-۲-۵ طرز تهیه

برموزول ارغوانی را در اتانول حل کنید با آب تا ۱۰۰ میلی لیتر رقیق کنید .

محلول برموزول ارغوانی را می‌توان حداکثر به مدت ۶ ماه در تاریکی و در دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد .

۳-۲-۵ محلول کلرامفنیکل

۱-۲-۲-۵ ترکیبات

۲۰ میلی گرم	کلرامفنیکل
۵ میلی لیتر	متانول ۹۶٪
۱۰۰ میلی لیتر	آب مقطر

۲-۳-۲-۵ طرز تهیه

کلرامفنیکل را در متانول حل کرده با آب تا ۱۰۰ میلی لیتر رقیق کنید.

محلول کلرامفنیکل را می‌توان حداکثر به مدت یک ماه در تاریکی و در دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۵-۲-۴ محلول تری متوپریم

۵-۲-۴-۱ ترکیبات

تری متوپریم	۲۵ میلی گرم
اتانول % ۹۶	۵ میلی لیتر
آب مقطر	۱۰۰۰ میلی لیتر

۵-۲-۴-۲ طرز تهیه

تری متوپریم را در اتانول حل کرده، با آب مقطر تا حجم ۱۰۰۰ میلی لیتر رقیق کنید. محلول تری متوپریم را می توان حداکثر به مدت یک ماه در تاریکی و دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۵-۲-۵ لوله آزمایش الف (pH برابر با ۷)

محیط کشت پایه (بند ۱-۲-۵) را ذوب کنید. محیط کشت را در حمام آب (۳-۶) تا دمای $63^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ خنک کنید، سپس ۱/۵ میلی لیتر از محلول کلرامفنیکل (بند ۳-۲-۵) و ۲ میلی لیتر از محلول برموزول ارغوانی (بند ۲-۲-۵) را به ۱۰۰ میلی لیتر از محیط کشت پایه گرم شده در حالی که آن را در حمام آب 63°C نگهداری کرده اید، اضافه کرده و محیط را به خوبی مخلوط کنید. در حالی که محیط را در حمام آب 63°C نگهداری کرده اید pH آن را در این دما با استفاده از هیدروکسید سدیم یک مولار یا اسید کلریدریک یک مولار در $7/0 \pm 0/1$ تنظیم کنید. سپس به هر ۱۰۰ میلی لیتر از محیط کشت یک مقدار مشخص (تقریباً ۲ میلی لیتر) از سوسپانسیون ارگانسیم آزمون (بند ۱-۵) را اضافه کنید، در صورت عدم وجود مواد ضد میکروبی بعد از گرمخانه گذاری در حمام آب 63°C به مدت ۴ ساعت و ۱۵ دقیقه ± 30 دقیقه تغییر رنگ ظاهر می شود. محیط کشت را مخلوط کرده و در حجم های یک میلی لیتری (بند ۴-۶) در لوله ها تقسیم کنید و اجازه دهید که محیط کشت ببندد. در صورتی که برای جلوگیری از تبخیر در لوله ها پوشیده باشد (برای مثال با پارافیلیم) آنها را می توان حداکثر به مدت ۳ روز در دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۵-۲-۶ لوله آزمایش ب (PH برابر با ۸)

محیط کشت پایه (بند ۱-۲-۵) را ذوب کنید، محیط کشت را در حمام آب (۳-۶) تا دمای $63^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ خنک کنید، سپس ۰/۶ میلی لیتر از محلول تری متوپریم (بند ۴-۲-۵) و ۲ میلی لیتر از محلول برموزول ارغوانی (۲-۲-۵) را به ۱۰۰ میلی لیتر از محیط کشت پایه گرم شده در حالی که آن را در حمام آب 63°C نگهداری کرده اید اضافه کنید، محیط را به خوبی مخلوط کنید.

در حالی که محیط کشت را در حمام آب 63°C نگهداری کرده‌اید pH آن را در این دما با استفاده از هیدروکسید سدیم یک مولار یا اسید کلرید یک مولار در 0.20 ± 0.08 تنظیم کنید. در حین تنظیم pH دقت کنید که pH محیط کشت از 8.05 بیشتر نشود.

سپس به هر 100 میلی‌لیتر از محیط کشت یک مقدار مشخص (تقریباً 2 میلی‌لیتر) از سوسپانسیون ارگانسیم آزمون (بند ۵-۱) را اضافه کنید، در صورت عدم وجود مواد ضد میکروبی بعد از گرمخانه‌گذاری در حمام آب 63°C به مدت 4 ساعت و 15 دقیقه ± 30 دقیقه تغییر رنگ ظاهر می‌شود.

محیط کشت را مخلوط کرده و در حجم‌های یک میلی‌لیتری (بند ۶-۴) در لوله‌ها تقسیم کنید و اجازه دهید که محیط کشت ببندد. در صورتی که برای جلوگیری از تبخیر در لوله‌ها پوشیده باشد (برای مثال با پارافیلیم) آنها را می‌توان حداکثر به مدت 3 روز در دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۳-۵ محلول‌های استاندارد و نمونه‌های کنترل

اصلاح وزن برحسب خلوص و میزان نمک طبق استاندارد ISO 13969-IDF183 انجام شود. برای آماده‌سازی محلول‌های استاندارد و نمونه‌های کنترل، می‌توان این‌طور فرض کرد که یک میلی‌لیتر از محلول با یک گرم از محلول برابر است.

۱-۳-۵ محلول‌های استاندارد بنزیل پنی‌سیلین و نمونه‌های کنترل

با در نظر گرفتن محدودیت پایداری بنزیل پنی‌سیلین، پیشنهاد می‌شود تمام محلول‌های استاندارد بنزیل پنی‌سیلین به صورت تازه تهیه شده و پس از افزودن به نمونه شیر کنترل در همان روز در دمای 18°C - منجمد شود.

۱-۱-۳-۵ محلول ذخیره^۱ استاندارد بنزیل پنی‌سیلین

مقدار 20.1 ± 0.1 میلی‌گرم از بنزیل پنی‌سیلین را در 1000 میلی‌لیتر آب مقطر حل و مخلوط کنید. محلول ذخیره بنزیل پنی‌سیلین که به این صورت آماده شده حاوی 20 میلی‌گرم در لیتر بنزیل پنی‌سیلین است. محلول ذخیره استاندارد بنزیل پنی‌سیلین را می‌توان حداکثر به مدت 2 روز در دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۲-۱-۳-۵ محلول آماده کار^۲ استاندارد بنزیل پنی‌سیلین

مقدار 10 میلی‌لیتر از محلول ذخیره استاندارد بنزیل پنی‌سیلین (بند ۱-۳-۵) را با آب مقطر تا 1000 میلی‌لیتر رقیق کرده و مخلوط کنید. این محلول حاوی 200 میکروگرم در لیتر بنزیل پنی‌سیلین است.

1- Stock

2 -Working solution

۳-۱-۳-۵ نمونه شیر کنترل بنزیل پنی سیلین

یک میلی لیتر از محلول آماده کار استاندارد بنزیل پنی سیلین (بند ۳-۱-۳-۵) را با شیر منفی (بند ۴-۵) به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید نمونه شیر کنترلی که به این صورت آماده گشته حاوی ۲ میکروگرم در لیتر بنزیل پنی سیلین است.

این محلول را می توان حداکثر به مدت ۲ ماه در لوله های آزمایش در دمای کمتر از 18°C - نگهداری کرد .
یادآوری - یک میلی گرم از پنی سیلین G خالص با ملح پتاسیم معادل با ۱۵۹۵ واحد بین المللی پنی سیلین G است و یک میلی گرم از پنی سیلین G با ملح سدیم معادل با ۱۶۷۰ واحد بین المللی پنی سیلین G است.

۲-۳-۵ محلول های استاندارد اکسی تتراسایکلین ونمونه های کنترل

۱-۲-۳-۵ محلول ذخیره استاندارد اکسی تتراسایکلین

مقدار $5/0 \pm 0/1$ میلی گرم از اکسی تتراسایکلین را در ۱۰ میلی لیتر از محلول اسید کلریدریک یک دهم مولار حل کنید. سپس با آب مقطر تا ۱۰۰ میلی لیتر رقیق کنید و مخلوط نماید این محلول حاوی ۵۰ میلی گرم اکسی تتراسایکلین در لیتر است .

محلول ذخیره استاندارد اکسی تتراسایکلین را می توان حداکثر به مدت یک هفته در تاریکی و دمای 5°C - 0°C نگهداری کرد .

۲-۲-۳-۵ محلول آماده کار استاندارد اکسی تتراسایکلین

مقدار ۱۰ میلی لیتر از محلول ذخیره اکسی تتراسایکلین استاندارد (بند ۱-۲-۳-۵) را با آب مقطر به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید. این محلول حاوی ۵۰۰۰ میکروگرم در لیتر اکسی تتراسایکلین است.

۳-۲-۳-۵ نمونه شیر کنترل اکسی تتراسایکلین

مقدار ۲ میلی لیتر از محلول آماده کار استاندارد اکسی تتراسایکلین (بند ۲-۲-۳-۵) را با شیر منفی (بند ۴-۵) به حجم ۱۰۰ میلی لیتر رسانده و مخلوط کنید، نمونه شیر کنترلی که به این صورت تهیه شده حاوی ۱۰۰ میکروگرم در لیتر اکسی تتراسایکلین است .

نمونه شیر کنترل اکسی تتراسایکلین را می توان حداکثر به مدت ۳ ماه در لوله های آزمایش (۴-۶) در دمای کمتر از 18°C - نگهداری کرد .

۳-۳-۵ محلول های استاندارد سولفادیازین و نمونه های کنترل

۱-۳-۳-۵ محلول ذخیره استاندارد سولفادیازین

مقدار $15/0 \pm 0/1$ میلی گرم از سولفادیازین را در ۱۰۰ میلی لیتر آب مقطر حل نموده و مخلوط کنید، این محلول حاوی ۱۵۰ میلی گرم در لیتر سولفادیازین است .

محلول ذخیره استاندارد سولفادیازین را می توان حداکثر به مدت ۲ هفته در دمای 5°C تا 0°C نگهداری کرد.

۵-۳-۳-۲ محلول آماده کار استاندارد سولفادیازین

مقدار ۱۰ میلی لیتر از محلول ذخیره استاندارد سولفا دیازین (۵-۳-۳-۱) را با آب به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید، این محلول حاوی ۱۵۰۰۰ میکروگرم در لیتر سولفادیازین است.

۵-۳-۳-۳ نمونه شیر کنترل سولفادیازین

مقدار ۱ میلی لیتر از محلول آماده کار استاندارد سولفادیازین (۵-۳-۳-۲) را با شیر منفی (۵-۴) به حجم ۱۰۰ میلی لیتر رسانده و مخلوط کنید نمونه شیر کنترلی که به این صورت آماده گشته حاوی ۱۵۰ میکروگرم در لیتر سولفادیازین است.

نمونه شیر کنترل سولفادیازین را می توان حداکثر به مدت ۲ ماه در لوله های آزمایش (۶-۴) در دمای کمتر از 18°C - نگهداری کرد.

۵-۳-۴ محلول های استاندارد نئوماپسین و نمونه های کنترل

۵-۳-۴-۱ محلول ذخیره استاندارد نئوماپسین

مقدار $30/0 \pm 0/1$ میلی گرم از نئوماپسین را در ۵ میلی لیتر از بافر فسفات یک دهم مولار (pH برابر $8/0 \pm 0/1$) حل نموده و مخلوط کرده، حجم آن را با آب مقطر به ۱۰۰۰ میلی لیتر رسانده و مخلوط کنید، این محلول حاوی ۳۰ میلی گرم در لیتر نئوماپسین است.

محلول ذخیره استاندارد نئوماپسین را می توان حداکثر به مدت ۲ هفته دمای $5^{\circ}\text{C} - 0^{\circ}\text{C}$ نگهداری کرد.

۵-۳-۴-۲ محلول آماده کار استاندارد نئوماپسین

مقدار ۱۰ میلی لیتر از محلول ذخیره استاندارد نئوماپسین (۵-۳-۴-۱) را با آب به حجم ۱۰۰ میلی لیتر رسانده و مخلوط کنید، این محلول حاوی ۳۰۰۰ میلی گرم در لیتر نئوماپسین است.

۵-۳-۴-۳ نمونه شیر کنترل نئوماپسین

مقدار ۱ میلی لیتر از محلول کار استاندارد نئوماپسین (۵-۳-۴-۲) را با شیر منفی (۵-۴) به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید، نمونه شیر کنترلی که به این صورت تهیه شده حاوی ۳۰ میکروگرم در لیتر نئوماپسین است.

نمونه شیر کنترل نئوماپسین را می توان حداکثر به مدت ۲ ماه در لوله های آزمایش (۶-۴) در دمای کمتر از 18°C - نگهداری کرد.

۵-۳-۵ محلول های استاندارد اریترومايسين و نمونه های کنترل

۱-۵-۳-۵ محلول ذخیره استاندارد اریترومايسين

مقدار $20/0 \pm 0/1$ میلی گرم از اریترومايسين را در ۵ میلی لیتر از متانول حل کرده و با آب مقطر به حجم ۱۰۰۰ برسانید و مخلوط کنید، محلول ذخیره استاندارد اریترومايسين که به این صورت تهیه شده حاوی ۲۰ میلی گرم در لیتر اریترومايسين است. محلول ذخیره استاندارد اریترومايسين را می توان حداکثر به مدت ۲ هفته در دمای 0°C تا 5°C نگهداری کرد.

۲-۵-۳-۵ محلول کار استاندارد اریترومايسين

مقدار ۵ میلی لیتر از محلول ذخیره استاندارد اریترومايسين (۱-۵-۳-۵) را با آب مقطر به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید، این محلول حاوی ۱۰۰۰ میکروگرم در لیتر اریترومايسين است.

۳-۵-۳-۵ نمونه شیر کنترل اریترومايسين

مقدار ۱ میلی لیتر از محلول کار استاندارد اریترومايسين (۲-۵-۳-۵) را با شیر منفی (۴-۵) به حجم ۱۰۰ میلی لیتر برسانید و مخلوط کنید نمونه شیر کنترل اریترومايسين که به این صورت تهیه شده حاوی ۱۰ میکروگرم در لیتر اریترومايسين است. نمونه شیر کنترل اریترومايسين را می توان حداکثر به مدت ۲ ماه در لوله های آزمایش (۴-۶) در دمای کمتر از 18°C - نگهداری کرد.

۴-۵ شیر منفی (شیر فاقد مواد ضد میکروبی)

برای تهیه شیر منفی به استاندارد ISO 13969-IDF183 مراجعه کنید یا از شیر کامل استریلیزه شده با دمای بالا (فردما)^۱ که فاقد مواد مهارکننده میکروارگانيسم ها استفاده کنید.

۶ تجهیزات و لوازم شیشه ای

ظروف یک بار مصرف اگر ویژگی مناسبی داشته باشند را می توان به جای ظروف شیشه ای به کار برد. از لوازم معمول آزمایشگاه میکروبیولوژی و به ویژه از لوازم زیر استفاده کنید.

۱-۶ اتوکلاو برای سترون کردن مرطوب

به استاندارد ملی ایران ۲۴۷۴ رجوع شود.

۲-۶ میکروپی پت ها با ظرفیت ۱۰۰۰ میکرولیتر

۳-۶ حمام های آب، دارای قابلیت تنظیم دما و حفظ آن در دماهای $1^{\circ}\text{C} \pm 63^{\circ}\text{C}$ ، $1^{\circ}\text{C} \pm 70^{\circ}\text{C}$ و $1^{\circ}\text{C} \pm 80^{\circ}\text{C}$ ، مجهز به درپوش و شیکر

- ۴-۶ لوله‌های آزمایش با قطر تقریبی ۱۶ میلی‌متر و طول تقریبی ۸۰ میلی‌متر
- ۵-۶ pH متر با دقت ± 0.1 واحد pH مجهز به اصلاح اتوماتیک دما و الکترودهای مناسب برای اندازه‌گیری مایعات با دمای 63°C (یعنی الکتروود Ag/AgCl)
- ۶-۶ ترازوی حساس^۱ با توانایی وزن کردن ۰/۱ میلی‌گرم و قابلیت خواندن تا ۰/۰۱ میلی‌گرم

۷ نمونه برداری

نمونه‌ای که به آزمایشگاه فرستاده می‌شود باید نماینده کل فرآورده بوده و در طی حمل و نقل نباید آسیب دیده و یا تغییراتی در آن ایجاد شود.

نمونه برداری طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۳۲۶ انجام پذیرد.

۸ آماده‌سازی نمونه مورد آزمون

نمونه‌های شیر مایع باید بدون تأخیر آزمایش شوند نمونه‌های شیر خشک را پیش از آزمون در آب مقطر بازسازی کنید.

۹ روش اجرای آزمون

۱-۹ نمونه‌های کنترل

در هر جا لوله ای، لوله های آزمایش زیر را با ۰/۳ میلی‌لیتر از نمونه‌های شیر کنترل مثبت یا نمونه‌های شیر منفی در حالی که به ازای هر لوله محلول های زیر اضافه گشته قرار دهید :

الف - لوله آزمایش الف (۵-۲-۵) با نمونه شیر کنترل بنزیل پنی سیلین

ب- لوله آزمایش الف (۵-۲-۵) با نمونه شیر کنترل اکسی تتراسایکلین (۳-۲-۳-۵)

پ- لوله آزمایش الف (۵-۲-۵) با نمونه شیر منفی (۴-۵)

ت- لوله آزمایش ب (۶-۲-۵) با نمونه شیر کنترل بنزیل پنی سیلین (۳-۱-۳-۵)

ث- لوله آزمایش ب(۶-۲-۵) با نمونه شیر کنترل سولفادیازین (۳-۳-۳-۵)

د- لوله آزمایش ب (۶-۲-۵) با نمونه شیر منفی (۴-۵)

هنگامی که تعداد نمونه‌ها زیاد است و انتظار داریم که بیشتر آنها فاقد مواد ضد میکروبی باشند، می‌توان از این نمونه‌ها به عنوان شیر منفی استفاده کرد.

۲-۹ آماده‌سازی لوله آزمایش

۱-۲-۹ مقدار ۱۰ میلی‌لیتر از آزمایش را به درون یک لوله آزمایش بریزید و آن را در حمام آب (۳-۶) در دمای 80°C به مدت ۱۰ دقیقه حرارت دهید، تا مواد مهارکننده طبیعی غیر فعال شوند، فوراً آن را تا رسیدن به دمای آزمایشگاه خنک کنید.

۲-۲-۹ ۰/۳ میلی‌لیتر از نمونه را با پی‌پت به لوله آزمایش الف و ب منتقل کنید.

۳-۲-۹ به منظور انتشار شیر در لوله‌های آزمایش الف و ب، آنها را به مدت یک ساعت در دمای اتاق نگهداری کنید.

۴-۲-۹ شیر روی لایه آگار را دور بریزید، برای جلوگیری از تبخیر، لوله‌های آزمایش را با ورق آلومینیمی یا در پوش بپوشانید.

بعد از انتشار، لوله‌های آزمایش را در حمام آب (۳-۶) در دمای 70°C به مدت ۱۰ دقیقه قرار دهید (اختیاری) تا از طریق شوک حرارتی اسپورها فعال شوند.

۳-۹ گرمخانه‌گذاری

لوله‌های آزمایش (بند ۹-۲-۴) را در حمام آب (۳-۶) در دمای 63°C به مدت ۴ ساعت و ۱۵ دقیقه ± 30 دقیقه قرار دهید، تا زمانی که رنگ لوله‌های آزمایش مربوط به (الف یا ب) شیر منفی از ارغوانی به رنگ کاملاً زرد تغییر کند.

رنگ لوله‌های آزمایش (الف یا ب) مربوط به نمونه‌های کنترل باید حداقل، در زمان برداشتن هنوز ارغوانی روشن باشد. لوله‌های آزمایش (الف یا ب) را از حمام آب بردارید و به مدت ۱۰ دقیقه در دمای اتاق قرار دهید.

۴-۹ تفسیر

رنگ لوله‌های آزمایش حاوی آزمایش‌ها و کنترل را به‌صورتی که در زیر می‌آید مشاهده و ثبت کنید.
الف - وجود رنگ ارغوانی به صورت کامل یا جزئی در محیط کشت جامد نشان‌دهنده وجود مواد مهارکننده ارگانسیم مورد نظر در هر کدام از لوله‌های آزمایش یا کنترل است و یک آزمایش مثبت را نشان می‌دهد.
ب- رنگ زرد کامل (پررنگ) در محیط کشت جامد نشان‌دهنده عدم وجود مواد مهارکننده نسبت به ارگانسیم مورد نظر در هر یک از لوله‌های آزمایش یا کنترل می‌باشد، و یک آزمایش منفی را نشان می‌دهد.
لوله‌های آزمایش حاوی شیر منفی باید به رنگ زرد و نمونه‌های شیر کنترل باید به رنگ ارغوانی باشند در غیر این صورت آزمایش را تکرار کنید.

اگر به صورت مکرر رنگ‌ها مغایر با نمونه‌های شیر کنترل یا شیر منفی ایجاد شود باید علت را شناسایی کنید.

۱۰ تأیید (اختیاری)

۱-۱۰ کلیات

روش آزمون تأییدی برای وجود باقیمانده‌های بتالاکتام و سولفانامید در بندهای ۱۰-۲ و ۱۰-۳ ارائه شده است.

یادآوری - وجود ترکیب چند آنتی‌بیوتیک و یا دیگر مهارکننده‌ها در نمونه مورد آزمون می‌تواند باعث ایجاد مشکلاتی در تأیید شود.

۲-۱۰ تأیید احتمالی بتالاکتام‌ها

نمونه‌های مثبت با لوله آزمایش الف (۵-۲-۵) و لوله آزمایش ب (۵-۲-۶) را می‌توان با استفاده از بتالاکتاماز برای تأیید وجود باقیمانده‌های پنی سیلین و سفالوسپورین مورد آزمون قرار داد. در صورتی که فعالیت مهارکنندگی در نمونه مورد آزمایش با بتالاکتاماز خنثی شده باشد، باقیمانده بتالاکتام مثبت در نظر گرفته می‌شود.

دو نوع آنزیم بتالاکتاماز را می‌توان از همدیگر تشخیص داد: پنی سیلیناز (فعالیت بتا I) که در تخریب پنی سیلین‌ها بیشتر مؤثر است

سفالوسپوریناز (فعالیت بتا II) که در تخریب سفالوسپورین بیشتر مؤثر است.

مثال- روش آزمون با پنی سیلیناز

پیش از تنظیم pH، ۲ میلی‌لیتر از محلول غلیظ پناز که حاوی ۱۰۰۰۰۰۰ واحد بین‌المللی پناز در میلی‌لیتر است را به ۱۰۰ میلی‌لیتر از محیط کشت لوله الف (۵-۲-۵) اضافه کنید و مخلوط نمایید، سپس در لوله‌های آزمایش به حجم یک میلی‌لیتر تقسیم کنید و اجازه دهید که محیط کشت ببندد، ادامه روش آزمون را طبق روش ارائه شده در بند ۹ انجام دهید.

بعضی از بتالاکتام‌ها (مانند سفالکسین) حساسیت کمتری به بتالاکتاماز دارند. در این موارد استفاده از یک پیش تیمار برای نمونه شیر (یک میلی از نمونه مورد آزمون به همراه ۰/۳ میلی‌لیتر از محلول غلیظ پناز در ۳۷°C به مدت ۲ ساعت) توصیه می‌شود.

۳-۱۰ تأیید احتمالی سولفانامیدها

نمونه‌های مثبت با لوله آزمایش ب (۵-۲-۶) را می‌توان با استفاده از محلول پارآمینوبنزوئیک اسید (PABA) از نظر وجود باقیمانده سولفانامید مورد آزمون قرارداد، در صورتی که فعالیت مهارکننده‌گی در نمونه تیمار شده توسط پارآمینوبنزوئیک اسید خنثی شده باشد، باقیمانده سولفانامید مثبت در نظر گرفته می‌شود.

مثال- پس از اضافه نمودن ارگانیسم آزمون و قبل از تنظیم pH، ۲ میلی‌لیتر از محلول پارآمینوبنزوئیک اسید با غلظت ۵ گرم در کیلوگرم را به ۱۰۰ میلی‌لیتر از محیط کشت اضافه و مخلوط کنید. محیط کشت مورد آزمون را به حجم‌های یک میلی‌لیتر در لوله‌های آزمایش تقسیم کنید و اجازه دهید که محیط ببندد، سپس روش آزمون را طبق روش ارائه شده در بند ۹ انجام دهید.

۴-۱۰ تأیید سایر مهارکننده‌ها

در صورت عدم شناسایی ماده مهار کننده به عنوان بتالاکتام و سولفانامید ، برای شناسایی بیشتر می‌توان از سیستم آزمایش چند پلیتی میکروبیولوژی^۱، روش‌های ایمنی سنجی یا روش‌های شیمیایی (LC-HPLC و MC) استفاده کرد.

یادآوری- برای اطلاع بیشتر به استاندارد ملی ISO 18330 مراجعه کنید.

۱۱ بیان نتایج

نتایج را با مشخص کردن وجود یا عدم وجود مواد ضد میکروبی بیان کنید.

۱۲ دقت

جهت تعیین حدود تشخیص بعضی از آنتی‌بیوتیک‌ها در شیر با روش انتشار در ژل به پیوست الف مراجعه کنید .

۱۳ گزارش آزمون

گزارش آزمون باید دارای آگاهیهای زیر باشد:

الف- تمام اطلاعات لازم برای شناسایی کامل نمونه

ب- روش نمونه‌برداری استفاده شده

پ- نام و نام خانوادگی و امضاء آزمایش کننده

ت- روش آزمون مورد استفاده با ارجاع به این استاندارد

ث- کلیه جزئیات مربوط به نحوه آزمایش که در این استاندارد به آنها اشاره‌ای نشده یابه عنوان اختیاری ذکر شده، به همراه جزئیات هر گونه وقایعی که ممکن است نتایج آزمایش را تحت تأثیر قرار دهد.

ج- نتایج آزمون بدست آمده

پیوست الف

(اطلاعاتی)

جداول حد تشخیص برخی از آنتی بیوتیک ها

حد تشخیص برحسب میکروگرم در کیلوگرم شیر برای روش دو لوله‌ای، لوله الف (PH=7) و لوله ب (PH=8) که از مطالعات اشتراکی چندین آزمایشگاه معتبر بدست آمده در جداول الف ۱- تا الف ۵- ارائه شده است.

جدول - الف-۱- بتالاکتام ها

لوله ب میکروگرم در کیلوگرم	لوله الف میکروگرم در کیلوگرم	بتالاکتامها
۳	۲	بنزیل پنی سیلین
۳		آموکسی سلین
۲۰		کولوآکسیلین
۵۰		سفیتوفور
۸۰		سفالکسین

جدول الف -۲- ماکرولیدها

لوله ب میکروگرم در کیلوگرم	لوله الف میکروگرم در کیلوگرم	ماکرولیدها
۱۰	-	اریترومایسین
۲۰۰	-	اسپرامایسین
۲۰	-	تیلوسین

جدول الف-۳- آمینوگلیکوزیدها

لوله الف میکروگرم در کیلوگرم	لوله ب میکروگرم در کیلوگرم	آمینوگلیکوزیدها
۷۰	-	دی‌هیدرواسترپترومایسین
۳۰	-	نئومایسین
۵۰۰	-	کانامایسین
۲۰	-	جنتامایسین

جدول الف-۴- تتراسایکلین

لوله الف میکروگرم بر کیلوگرم	لوله ب میکروگرم بر کیلوگرم	تتراسایکلین
۴۰۰	۱۰۰	اکسی‌تتراسکلین
۳۰۰	۱۰۰	تتراسیکلین
	۱۰۰	داکسی‌سیلین
بیشتر از ۸۰۰	۲۰۰	کلروتتراسیلین

جدول الف-۵- سولفانامیدها

لوله الف میکروگرم در کیلوگرم	لوله ب میکروگرم در کیلوگرم	سولفانامیدها
۲		دایسون
۴۰۰		سولفامتازین
۱۵۰		سولفادیازین

پیوست ب

(اطلاعاتی)

تهیه سوسپانسیون مورد آزمون

ب-۱ ارگانسیم آزمون

یک کشت ژئوباسیلوس استناروترموفیلوس ATCC10149 (معادل سویه NIZO C953) را از ATCC یا منبع

دیگری تهیه کنید .

ب-۲- کشت ذخیره

ب-۲-۱ آگار شیب‌دار

ب-۲-۷-۱ ترکیبات

<u>مقدار</u>	<u>ترکیبات</u>
۲/۰ گرم	عصاره مخمر
۵/۰ گرم	پیتون
۱/۰ گرم	عصاره گوشت
۵/۰ گرم	سدیم کلراید
۳۵ گرم	سولفات منگنز
۱۵ گرم	آگار
۱۰۰۰ میلی لیتر	آب مقطر

یادآوری - مخلوط دهیدراته این ترکیبات پایه بدون سولفات منگنز به نام نوترینت آگار در دسترس است .

ب-۲-۱-۲ آماده‌سازی

ترکیبات را به وسیله حرارت دادن در آب حل کنید، pH را به گونه‌ای تنظیم کنید که بعد از سترون کردن

۷/۴ ± ۰/۱ باشد، محیط فوق را در $1^{\circ}\text{C} \pm 121^{\circ}\text{C}$ به مدت ۱۵ دقیقه اتوکلاو کنید. محیط کشت را قبل از

بسته شدن در لوله های سترون درپوش دار به مقدار تقریبی ۱۰ میلی لیتری بریزید و اجازه دهید که در یک وضعیت مورب ببندد.

ب-۲-۲ نگهداری محیط های کشت آزمون

- با استفاده از یک لوپ سترون از سوسپانسیون ATCC به صورت خطی در یک لوله آگار شیب دار (ب-۲-۱) کشت دهید. و به مدت ۴۸ ساعت در گرمخانه $63^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ قرار دهید. بعد از گرمخانه گذاری سر لوله ها را به وسیله شعله ببندید و یک مسیر کوچک را به درون لوله باز کرده و با یک سرپوش سترون ببندید.

لوله کشت ذخیره ای که به این صورت بدست آمده را می توان برای چندین ماه در یخچال در دمای 5°C نگهداری کرد و یا بصورت سوسپانسیون ارگانسیم آزمون در دمای کمتر از 20°C - نگهداری کرد.

ب-۳-۳ تکثیر ارگانسیم آزمون

ب-۳-۱ مقدار ۲۰ میلی لیتر از آگار شیب دار ذوب شده (ب-۲-۱) را در شرایط سترون به درون یک پلیت با قطر ۱۴۰ میلی متر بریزید و تا رسیدن به دمای اتاق خنک کنید.

ب-۳-۲ با استفاده از یک پی پت سترون ۵ میلی لیتر از آب مقطر را به لوله کشت ذخیره (ب-۲-۲) اضافه کنید.

یک سوسپانسیون از ارگانسیم آزمون را به وسیله برداشتن کشت از آگار شیب دار به وسیله لوپ و حل کردن آن در آب موجود در لوله تهیه کنید.

ب-۳-۳ با استفاده از یک پی پت سترون ۰/۵ میلی لیتر از سوسپانسیون ارگانسیم آزمون (ب-۳-۲) را به پلیت های حاوی آگار جامد (ب-۳-۱) اضافه کنید، و ماده تلقیحی را به وسیله میله شیشه ای در تمام سطح پلیت پخش کنید.

ب-۳-۴ سپس در گرمخانه $63^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ به مدت ۷۲ ساعت گرمخانه گذاری کنید.

ب-۳-۵ با استفاده از یک پی‌پت سترون محلول آب پپتونه نمک دار (۸/۵ گرم کلرید سدیم و ۱ گرم پیتون بر کیلوگرم آب) را به پلیت کشت داده شده اضافه کنید و به وسیله یک میله شیشه‌ای آن را در سطح آگار پخش کنید. سوسپانسیون ارگانسیم آزمون بدست آمده را به یک بطری سترون منتقل کرده، در بطری را ببندید و کاملاً تکان دهید.

ب-۳-۶ سوسپانسیون را در g ۲۰۰۰ به مدت ۵ دقیقه به وسیله سانتریفوژ شستشو دهید. مایع روی را دور بریزید و رسوب را درون یک محلول آب پپتونه نمک‌دار مجدداً حل کنید این مرحله را دوبار تکرار کنید.

ب-۳-۷ به منظور تحریک تشکیل اسپورها سلول‌ها را در محلول آب پپتونه نمک دار سترون به مدت ۱۰ دقیقه در $80^{\circ}C$ حرارت دهید.

ب-۴ تنظیم غلظت سوسپانسیون ارگانسیم آزمون

غلظت سوسپانسیون ارگانسیم آزمون را به گونه‌ای تنظیم کنید، تا در پلیت کانت آگار با گرمخانه گذاری در $63^{\circ}C$ و به مدت ۱۸ تا ۲۴ ساعت تقریباً $5000/000$ واحد تشکیل دهنده cfu/ml کلنی ظاهر شود.

ب-۵ ذخیره سوسپانسیون ارگانسیم آزمون

سوسپانسیون موجود را در مقادیر کوچک بریزید، حداکثر می‌توان به مدت یک سال در دمای -20 نگهداری کرد.

ICS: 67.100.01

صفحة : ١٨
